

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Janem Čížkem ve věci

žalobce: R. Š., nar. X
bytem X

proti

žalovanému: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 11. 2020, č. j. X,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 31. 5. 2018, č. j. X, přiznala žalovaná žalobci na jeho žádost invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně s tím, že ke vzniku invalidity došlo dne 26. 2. 2018.
2. Následně žalovaná rozhodnutím ze dne 22. 5. 2020, č. j. X, žalobci snížila od 14. 6. 2020 výši invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod prvního stupně.

Shodu s prvopisem potvrzuje: B. M.

3. Poté na základě námitek podaných žalobcem rozhodla žalovaná v rámci autoremedury rozhodnutím ze dne 19. 8. 2020, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), tak, že své předchozí rozhodnutí ze dne 22. 5. 2020, č. j. X, bez dalšího zrušila.
4. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí námítky, které byly zamítnuty shora označeným rozhodnutím žalované ze dne 20. 11. 2020, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), a zároveň bylo prvostupňové rozhodnutí potvrzeno.
5. V odůvodnění napadeného rozhodnutí shrnula žalovaná dosavadní průběh správního řízení. Uvedla, že žalobce doručil žalované dne 24. 7. 2019 podání (datované dnem 19. 7. 2019) označené jako „*Žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu vzniku invalidity*“. V souvislosti s tímto podáním byla vyvolána mimořádná kontrolní lékařská prohlídka konaná dne 28. 4. 2020. Posudkový lékař dospěl k závěru, že žalobce byl v období od 26. 2. 2018 do 27. 4. 2020 invalidní pro invaliditu druhého stupně. Od 28. 4. 2020 je však invalidní pouze pro invaliditu prvního stupně. Na základě tohoto posudku vydala žalovaná dne 22. 5. 2020 rozhodnutí, kterým rozhodla o snížení invalidního důchodu přiznaného žalobci pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, a to od 14. 6. 2020. Žalobce podal proti rozhodnutí ze dne 22. 5. 2020 námítky. Posudkový lékař žalované dospěl v posudku ze dne 14. 7. 2020 k závěru, že zdravotní stav žalobce odpovídá nadále invaliditě druhého stupně, která vznikla ke dni 26. 2. 2018, a že tedy ke snížení stupně invalidity nedošlo. Jinými slovy, posudkový lékař konstatoval, že nebyl důvod k předchozímu snížení invalidního důchodu na invalidní důchod prvního stupně. Žalovaná proto rozhodla prvostupňovým rozhodnutím v rámci autoremedury tak, že rozhodnutí o snížení výše invalidního důchodu ze dne 22. 5. 2020 zrušila. Žalobce podal dne 31. 8. 2020 proti prvostupňovému rozhodnutí námítky, přičemž mj. namítal nesprávné posouzení vzniku invalidity a žádal o vypořádání jeho žádosti o přiznání invalidního důchodu od dřívějšího data. V námitkovém řízení byl pořízen recenzní posudek posudkového lékaře žalované, který potvrdil závěry posudku ze dne 14. 7. 2020. Žalovaná proto konstatovala, že žalobci nadále náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně. Z tohoto důvodu byly námítky zamítnuty a prvostupňové rozhodnutí zamítnuto.
6. V odůvodnění napadeného rozhodnutí je dále uvedeno, že podání žalobce ze dne 19. 7. 2019 (žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu vzniku invalidity od dřívějšího data) a jeho pozdější podání ze dne 22. 7. 2020 se týkalo posouzení jeho zdravotního stavu, čímž se zabýval posudek z mimořádné kontrolní lékařské prohlídky provedené posudkovým lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení Praha – západ (dále jen „OSSZ“) ze dne 28. 4. 2020, posudek zpracovaný v prvním námitkovém řízení ze dne 14. 7. 2020 a naposledy i recenzní posudek lékaře žalované ze dne 30. 10. 2020. Všechny se shodují na tom, že k uznání invalidity nebylo možné z posudkového hlediska přistoupit před datem 26. 2. 2018. Vůči posudku o invaliditě navíc nelze podat námítky, neboť je lze uplatnit jen jako řádný opravný prostředek proti rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení ve věcech důchodového pojištění.

Žaloba a vyjádření žalovaného

7. Včasnou žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), se žalobce domáhá zrušení napadeného rozhodnutí žalované. Žalobce nezpochybňuje, že jeho zdravotní stav odpovídá druhému stupni invalidity, namítá však, že byla nesprávně stanovena diagnóza u postižení, které je

rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, neboť dle jeho názoru nejde o spastickou paraparézu (tj. postižení dolních končetin), nýbrž o kvadruparézu (tj. postižení všech čtyř končetin). Především však rozporuje stanovení data vzniku invalidity, neboť invalidní byl již v období let 2009 až 2018. Dále mj. namítá, že žalovaná nerozhodla o jeho žádosti o přiznání invalidního důchodu od dřívějšího data, neboť napadené rozhodnutí neobsahuje datum vzniku nároku na invalidní důchod, které je uvedeno pouze v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Žalobce je konečně přesvědčen, že žalovaná již v rámci řízení o jeho první žádosti o invalidní důchod pochybila při stanovení data vzniku invalidity, neboť se nezabývala jeho zdravotním postižením zpětně. Invalidní důchod by mu proto měl být vyplacen zpětně ode dne vzniku nároku. Žalobce přiložil k žalobě rozsáhlou zdravotnickou dokumentaci, k prokázání zdravotního stavu a data vzniku invalidity.

8. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že žalobce nepodal námitky proti rozhodnutí ze dne 31. 5. 2018, kterým mu byl přiznán invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně od 26. 2. 2018. Žalované byla dne 24. 7. 2019 doručena písemnost ze dne 19. 7. 2019 označená jako „*Žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu vzniku invalidity od dřívějšího data*“, na jejímž základě byla vyhotovena recenze posudku o invaliditě ze dne 14. 3. 2018. Pochybení však nebylo shledáno a žalobce byl i nadále shledán invalidním od 26. 2. 2018. Až následně byla po podnětu Veřejné ochránkyně práv vyvolána mimořádná kontrolní prohlídka, při níž bylo posudkem o invaliditě ze dne 28. 4. 2020 shledáno, že žalobce byl invalidní pro invaliditu druhého stupně od 26. 2. 2018, avšak od 28. 4. 2020 jeho zdravotní stav odpovídá pouze invaliditě prvního stupně. Následně popsala průběh správního řízení shodně, jako je uvedeno v bodech 1 až 6 tohoto rozsudku. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby.

Posouzení věci

9. Soud na základě včas podané a přípustné žaloby posoudil důvodnosti žaloby, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.). Ve věci samé rozhodl soud bez nařízení jednání, neboť žalobce s tímto postupem výslovně souhlasil, zatímco souhlas žalované je presumován, neboť se nevyjádřila k výzvě soudu, zda s uvedeným postupem souhlasí (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).
10. Soud se s ohledem na obsah žaloby a napadeného rozhodnutí v první řadě zaměřil na posouzení otázky, zda je žalobce aktivně věcně legitimovaný k podání žaloby. Podle § 65 odst. 1 s. ř. s. se zrušení rozhodnutí správního orgánu může domáhat ten, „[k]do tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti“. Citované ustanovení upravuje (byť nedokonale – viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 23. 3. 2005, čj. 6 A 25/2002-42, č. 906/2006 Sb. NSS) tzv. aktivní procesní legitimaci žalobce, která je nezbytnou podmínkou k tomu, aby věc mohla být vůbec meritorně projednána. Podmínky aktivní procesní legitimace tedy splňuje ten, kdo vylicí myslitelným způsobem určité dotčení na právech, resp. dotčení právní sféry.
11. Od aktivní procesní legitimace je odvozena aktivní věcná legitimace, která předurčuje výsledek řízení. Má-li žalobce aktivní věcnou legitimaci, je jeho žaloba důvodná (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 21. 7. 2009, čj. 1 Ao 1/2009-120, č. 1910/2009 Sb. NSS). Soud tedy musí vždy zkoumat, zda je pravdivé žalobní tvrzení o tom,

že žalobce byl napadeným rozhodnutím správního orgánu zkrácen na svých právech, resp. zda bylo zasaženo do jeho právní sféry.

12. V projednávané věci žalobce v podstatě namítá, že bylo do jeho právní sféry zasaženo napadeným rozhodnutím z důvodu nesprávně zjištěného skutkového stavu, resp. nesprávného posouzení jeho zdravotního stavu ve dvou otázkách, a to pokud jde o stanovení data vzniku invalidity a diagnózy rozhodující příčiny jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Implicitně tedy z žaloby plyne, že se žalobce cítí být dotčen na veřejném subjektivním právu na dávky invalidního důchodu, na něž mu dle jeho názoru vznikl nárok v širším rozsahu, než v jakém mu byly přiznány.
13. Soud nicméně musí konstatovat, že napadeným rozhodnutím nebyla právní sféra žalobce nikterak dotčena. Jak plyne z podání žalobce, z obsahu napadeného rozhodnutí i z obsahu správního spisu žalobci byl na základě jeho žádosti sepsané dne 10. 1. 2018 přiznán invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně od 26. 2. 2018, a to již rozhodnutím žalované ze dne 31. 5. 2018. Proti tomuto rozhodnutí nebyly podány námitky, a tedy nabylo právní moci.
14. Je pravdou, že se žalobce následně domáhal samostatně sepsaným písemným podáním ze dne 19. 7. 2019 označeným jako „*Žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu vzniku invalidity*“ přiznání invalidního důchodu zpětně i za období před 26. 2. 2018. Nicméně tímto podáním nebylo účinně zahájeno řízení ve věcech důchodového pojištění podle části šesté, hlavy druhé zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 111/2019 Sb. (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“). Podle § 81 odst. 1 věty první zákona č. 582/1991 Sb. se řízení o přiznání dávky důchodového pojištění zahajuje na základě písemné žádosti.
15. V daném případě se žalobce domáhal přiznání dávek invalidního důchodu nad rámec toho, co mu již bylo přiznáno rozhodnutím žalovaného ze dne 31. 5. 2018. Bezpochyby i o takové žádosti se rozhoduje v řízení ve věcech důchodového pojištění (*a maiori ad minus*). Podle § 82 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. platí, že žádosti o přiznání dávky důchodového pojištění sepisuje s občany okresní správa sociálního zabezpečení **na předepsaných tiskopisech**. Toto ustanovení blíže konkretizuje ustanovení obsažené v § 123e odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. který stanoví následující:
„Je-li podle tohoto zákona nebo ve věcech pojistného podle zvláštního zákona pro podání nebo jiný úkon předepsán tiskopis, lze podání nebo jiný úkon učinit pouze
a) v elektronické podobě zasláním na určenou elektronickou adresu podatelny orgánu sociálního zabezpečení nebo do určené datové schránky orgánu sociálního zabezpečení; podání nebo jiný úkon lze v elektronické podobě učinit pouze ve formě datové zprávy, a to ve formátu, struktuře a tvaru určeném příslušným orgánem sociálního zabezpečení. Nesplňuje-li podání nebo jiný úkon tyto podmínky, nepřihlíží se k němu; orgán sociálního zabezpečení je povinen upozornit toho, kdo učinil podání nebo jiný úkon v elektronické podobě, které nesplňuje tyto podmínky, na tuto skutečnost a na to, že se k tomuto podání nebo jinému úkonu nepřihlíží, nebo
b) písemně na předepsaném tiskopisu nebo na produktu výpočetní techniky, který je co do údajů, formy a formátu shodný s předepsaným tiskopisem, je-li fyzickou nebo právnickou osobou stvrzeno vytvoření tohoto produktu.“
16. K formě podání žádostí o dávky důchodového pojištění se vyslovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 6. 2014, č. j. 6 Ads 32/2014-37, v němž dospěl k závěru, že je-li podle zákona č. 582/1991 Sb. nebo ve věcech pojistného podle zvláštního zákona pro podání

nebo jiný úkon předepsán tiskopis, pak podání „nemá kvalifikovanou formu“, není-li podáno formou předvídanou v § 123e odst. 2 písm. a) nebo písm. b) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, a tedy takový úkon nemá účinky zahájení řízení (ohledně účelu kvalifikované formy podání viz body 27 a 28 cit. rozsudku). Tento názor potvrdil Nejvyšší správní soud i v dalším rozsudku ze dne 25. 1. 2017, č. j. 6 Ads 279/2016-20, v němž s odkazem na prvně citovaný rozsudek konstatoval, že zahájení řízení (ve věci důchodového pojištění) nemohlo dojít proto, že podání („žádost“) nemělo formu stanovenou § 82 odst. 1 ve spojení s § 123e odst. 2 písm. b) zákona č. 182/1991 Sb. Aplikováno na nyní projednávanou věc to tedy znamená, že žalobcovo písemné podání ze dne 19. 7. 2019 označené jako „*Žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu vzniku invalidity*“, které rovněž nemělo zákonem předvídanou kvalifikovanou formu tiskopisu, nebylo podáno procesně účinným způsobem. Jeho podáním nebylo zahájeno žádné řízení, a mohlo s ním být nakládáno nanejvýš jako s podnětem k přezkoumání závěrů posudkových lékařů, pokud jde o datum vzniku invalidity, případně stanovení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Žalovaná však nebyla povinna o žalobcově „žádosti“ rozhodnout.

17. Z uvedeného plyne první závěr soudu, a to že žalobce nebyl postupem žalované nikterak dotčen ve své právní sféře, pokud žalovaná nerozhodovala o podané žádosti o změnu výše invalidního důchodu z důvodu vzniku invalidity a procesně s ní nenakládala jako s žádostí ve smyslu § 81 odst. 1 věty první zákona č. 582/1991 Sb.
18. Žalovaná naložila s podáním žalobce ze dne 19. 7. 2019 jako s podnětem k novému přezkoumání jeho zdravotního stavu. S ohledem na intervenci Veřejné ochránkyně práv byla zahájena mimořádná kontrolní prohlídka, v rámci níž byl vypracován posudek posudkové lékařky OSSZ ze dne 28. 4. 2020, podle něhož žalobce sice byl invalidní pro invaliditu druhého stupně od 26. 2. 2018, avšak od 28. 4. 2020 jeho zdravotní stav odpovídal pouze invaliditě prvního stupně. Do právní sféry žalobce bylo tedy (dočasně) zasaženo tím, že žalovaná zahájila z moci úřední řízení o snížení invalidního důchodu a rozhodnutím ze dne 22. 5. 2020 na základě naposledy uvedeného posudku snížila od 14. 6. 2020 výši invalidního důchodu přiznaného žalobci pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod prvního stupně. Nicméně toto zkrácení práv bylo následně odstraněno tím, že žalovaná v navazujícím řízení o námitkách prvostupňovým rozhodnutím zrušila rozhodnutí ze dne 22. 5. 2020 o snížení výše invalidního důchodu. Napadeným rozhodnutím bylo prvostupňové rozhodnutí v plném rozsahu potvrzeno.
19. Jinými slovy řečeno, žalobci po vydání napadeného rozhodnutí nebylo ubráno na právech, jež mu byla přiznána rozhodnutím o přiznání invalidního důchodu ze dne 31. 5. 2018. Žalobce je nadále poživatelé invalidního důchodu druhého stupně stejně jako předtím, než žalovaná zahájila z moci úřední řízení, jehož (dočasným) výsledkem bylo snížení výše invalidního důchodu. Samo napadené rozhodnutí ve spojení s prvostupňovým rozhodnutím (a jemu předcházejícím rozhodnutím žalované ze dne 22. 5. 2020) na tomto stavu nic nezměnilo, a žalobce tak nebyl nikterak zkrácen na právech, jež mu byla dříve přiznána. Žalobcova opakovaně uplatňovaná argumentace týkající se dřívějšího vzniku invalidity se mívá předmětem napadeného rozhodnutí a jemu předcházejícího řízení. V řízení zahájeném z moci úřední totiž bylo rozhodováno toliko o výši invalidního důchodu, tedy o tom, zda žalobci náležel invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně i po 13. 6. 2020. Z moci úřední lze totiž zahájit toliko řízení o změně poskytování nebo výše již přiznané dávky důchodového pojištění (zde invalidního důchodu), nikoliv o přiznání

invalidního důchodu i za období před 26. 2. 2018, neboť takové řízení lze podle § 81 odst. 1 věty první zákona č. 582/1991 Sb. zahájit pouze na základě písemné žádosti podané kvalifikovanou formou tiskopisu.

20. Zbývá jen poznamenat, že aktivní věcnou legitimaci nemůže založit ani žalobcovo tvrzení o nesprávném vyhodnocení diagnózy u rozhodující příčiny žalobcova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Jestliže žalobce nezpochybnuje stupeň invalidity, který mu byl přiznán, tedy netvrdí, že by jeho zdravotní měl odpovídat invaliditě třetího stupně, pak by ani odlišné kvalifikování jeho zdravotního stavu, tj. podřazení pod jinou položku dle přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“), nemohlo přinést žalobci výhodnější výsledek řízení než je přiznání invalidního důchodu pro invaliditu pro invaliditu druhého stupně. Žalobou proti rozhodnutí žalované ve věci invalidního důchodu totiž nelze brojit pouze proti posudkovému zhodnocení zdravotního stavu, aniž by to mělo dopad na výši přiznaného invalidního důchodu.
21. Soud proto dospěl k závěru, že žalobce nebyl napadeným rozhodnutím nikterak zkrácen na svých právech, resp. nebylo jím zasazeno do jeho právní sféry, a proto shledal žalobu nedůvodnou, aniž by bylo nutné se detailně zabývat uplatněnými žalobními body.
22. Nad rámec uvedeného soud dodává, že žalobci v daném případě nic nebrání v tom, aby se obrátil na místně příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení s požadavkem na sepsání a podání žádosti o přiznání invalidního důchodu od dřívějšího data, než mu byl dosud přiznán. Musí tak ale učinit kvalifikovanou formou tiskopisu, kterou zákon předpokládá. Okresní správa sociálního zabezpečení je povinna sepsat žádost o dávku důchodového pojištění; nesmí odmítnout sepsání žádosti, a to i když má za to, že občan nesplňuje podmínky stanovené pro nárok na dávku důchodového pojištění nebo není-li žádost občana doložena potřebnými doklady (§ 81 odst. 1 a § 83 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb.).

Závěr a náklady řízení

23. Soud shledal žalobu nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
24. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 2 s. ř. s., z něhož plyne, že žalovaná, byť byla ve věci plně úspěšná, nemá ve věcech důchodového pojištění právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v

jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 16. února 2022

Mgr. Jan Čížek, v. r.
soudce